

Dars rejasi: “Siyosiy, g‘oyaviy va iqtisodiy korrupsiya – xavfsizlikka tahdid, xalqaro korrupsiya iqtisodiy-siyosiy manfaatlar to‘qnashuvi oqibati sifatida”

Mavzu: Siyosiy, g‘oyaviy va iqtisodiy korrupsiya – xavfsizlikka tahdid, xalqaro korrupsiya iqtisodiy-siyosiy manfaatlar to‘qnashuvi oqibati sifatida

Dars vaqti: 1 soat 20 daqiqa

Maqsad:

- Siyosiy, g‘oyaviy va iqtisodiy korrupsiya tushunchasi, ularning tarkibi, ta‘siri va oqibatlarini talaba va o‘quvchilarga tushuntirish.
- Korrupsiyaning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy oqibatlarini tahlil qilish.
- Xalqaro va milliy manfaatlar to‘qnashuvi haqidagi tushunchalarni tushuntirish va ularga oid usullarni o‘rganish.
- Korrupsiyani kamaytirish va manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish bo‘yicha amaliy strategiyalarni ishlab chiqish.

Kutilayotgan natijalar:

- Talabalar korrupsiyaning siyosiy, g‘oyaviy va iqtisodiy turlarini tushunishadi va ularning xavfsizlikka, jamiyatga va iqtisodiyotga ta‘sirini aniqlashadi.
- Manfaatlar to‘qnashuvi, uning sabablari, turlari va oqibatlarini aniqlay olishadi.
- Manfaatlar to‘qnashuvi bilan bog‘liq xalqaro va milliy standartlarni va ularni hal qilish strategiyalarini tushunishadi.
- Talabalar korrupsiyani kamaytirishga qaratilgan siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy mexanizmlarning samaraliligini baholashadi.

Metodlar:

1. **Ta‘limiy suhbat (leksiya):** Korrupsiyaning turlari va manfaatlar to‘qnashuvini tushuntirish.

2. **Blits-so'rov:** Savollar orqali talabalarning bilimlarini tekshirish.

3. **Keys-stadi (masala va kazuilar):** Qaysi bir holatlarda manfaatlar to'qnashuvi va korrupsiya namoyon bo'lganini ko'rsatish.

4. **Gruppaviy muhokama:** Manfaatlar to'qnashuvi va korrupsiyaning oqibatlariga oid holatlarni muhokama qilish.

5. **Rolli uyinlar (roli modullari):** Korrupsiyaga qarshi strategiyalar va manfaatlar to'qnashuvi uchun konstruktiv yechimlar o'ylab topish.

Foydalanadigan materiallar:

1. **Prezentatsiyalar:** Korrupsiyaning turlari, manfaatlar to'qnashuvi va xalqaro standartlarga oid materiallar.

2. **Qonun hujjatlari va xalqaro tashkilotlar tavsiyalari (BMT, Transparency International, Jahon banki).**

3. **Keys-stadilar:** Davlatlardagi korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvi holatlari.

4. **Videolar:** Korrupsiyaning siyosiy, g'oyaviy va iqtisodiy turlariga oid videomateriallar.

5. **Savol-javoblar:** Blits-so'rov uchun savollar va javoblar.

Darsning qismlari:

1. Darsning kirish qismi (10 daqiqa):

- **Dars maqsadi va kun tartibiga kirish.**
- **Kirish suhbat:**
 - Savol: "Korrupsiya sizga qanday tushunishda?"
 - "Manfaatlar to'qnashuvi" haqida o'quvchilarning fikrlarini bilish.
 - Dars maqsadi va ahamiyatini tushuntirish.

2. Korrupsiyaning turlari (20 daqiqa):

- **Siyosiy korrupsiya:**
 - Davlat boshqaruvi va legitimlikka tahdid.

- Siyosiy tahdidlar va korrupsiyaning davlat siyosatini izdan chiqarishi.

- **G'oyaviy korrupsiya:**

- Ideologiya va mo'adillikka ta'siri.
- Ideologiyaviy manfaatlarining korrupsiyaga ta'siri.

- **Iqtisodiy korrupsiya:**

- Iqtisodiy rivojlanishga to'sqinlik va investitsiyalarga ta'siri.
- Korrupsiyaning bozor iqtisodiyotiga bo'lgan ta'siri.

- **Keys-stadi:** Qanday iqtisodiy korrupsiya misollari bor va ularning ijtimoiy oqibatlari.

3. Manfaatlarni to'qnashuvi: (20 daqiqa):

- **Manfaatlarni to'qnashuvi:**

- Manfaatlarni to'qnashuvining kelib chiqish sabablari.
- Turli manfaatlar to'qnashuvi (bevosita va bilvosita).
- Manfaatlarni to'qnashuvining oqibatlari.
- Manfaatlarni to'qnashuvining turlari:

- Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi to'qnashuv.
- Davlat va xalqaro tashkilotlar o'rtasidagi manfaatlar

to'qnashuvi.

- **Keys-stadi:** Manfaatlarni to'qnashuvining real holatlari va ularning oqibatlari.

4. Manfaatlarni to'qnashuvi va korrupsiyani hal qilish usullari (15 daqiqa):

- **Xalqaro va milliy standartlar:**

- Xalqaro huquq, milliy qonunchilik va etika.
- Manfaatlarni to'qnashuvini hal qilishning xalqaro standartlari.

- **Manfaatlarni to'qnashuvini boshqarish strategiyalari:**

- Nizolarni aniqlash va tahlil qilish usullari.
- Manfaatlarni to'qnashuvi va korrupsiyaga qarshi kurashishda shaffoflik va hisobdorlikning roli.

- **Gruppaviy ish:** Manfaatlarni to'qnashuvi bilan bog'liq xolatni tahlil qilish va uning hal qilish strategiyasini ishlab chiqish.

5. Blits-so'rov va savol-javob (15 daqiqa):

- **Blits-so'rov:**

- "Korrupsiyaning siyosiy, g'oyaviy va iqtisodiy turlarini aniqlash."
- "Manfaatlar to'qnashuvi deganda nima tushunasiz?"
- "Korrupsiyaning qanday ijtimoiy oqibatlari bor?"
- **Savol-javob sessiyasi:** Talabalardan savollar olish va ularga javob berish.

6. Gruppaviy muhokama va xulosalar (10 daqiqa):

- **Guruhlarda muhokama:**
 - Talabalarining kechikishlaridan xulosalar chiqarish.
 - Korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvi bilan bog'liq tizimlarning xulosasi.
- **Xulosa:**
 - Talabalar korrupsiyaga qarshi samarali mexanizmlarni muhokama qilish va eng yaxshi yechimlar to'g'risida xulosalar chiqarish.

7. Darsni yakunlash (5 daqiqa):

- **Darsning asosiy nuqtalarini takrorlash:**
 - Siyosiy, g'oyaviy va iqtisodiy korrupsiyaning turlari.
 - Manfaatlar to'qnashuvining oqibatlari va hal qilish strategiyalari.
- **Uyga vazifa:**
 - Manfaatlar to'qnashuvi va korrupsiyaga oid tahlil yoki tadqiqot ishi.

Qisqacha xulosa:

Bu dars talabalarga korrupsiyaning siyosiy, g'oyaviy va iqtisodiy turlarini aniqlash, manfaatlar to'qnashuvi va uning oqibatlarini tushunishga yordam beradi. Dars interaktiv va amaliy bo'lib, talabalarni korrupsiyaga qarshi kurashish va manfaatlar to'qnashuvini boshqarishda konstruktiv yechimlar ishlab chiqishga chorlaydi.